

Lad nu tvivlen komme det ufødte barn til gode!

Niclasen, Janni; Irner, Tina Birk

Published in:
Kristeligt Dagblad

Publication date:
2012

Document version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Niclasen, J., & Irner, T. B. (2012). Lad nu tvivlen komme det ufødte barn til gode! *Kristeligt Dagblad*.

kronik | Forskningen viser ikke et entydigt billede af, hvordan alkohol påvirker det lille barn. Omvendt viser den heller ikke, at alkohol, der kemisk set er et giftstof, gavner barnets udvikling, hvilket vi mener er et vægtigt argument for at lade tvivlen komme de ufødte børn til gode, skriver dagens to kronikører

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK
17. JULI 2012
AF JANNI NICLASSEN OG TINA BIRK IRNER

Lad nu tvivlen komme det ufødte barn til gode!

FORMÅLET MED DENNE kronik er en delt undren – en delt undren over, at vi som samfund debatterer, hvorvidt der er en 'sikker' nedre grænse for, hvor meget alkohol man kan drikke i graviditeten, uden det har konsekvenser for det ufødte barn.

Vi undrer os over denne debat og over, at vi som samfund har svært ved at acceptere, at man ikke bør drikke alkohol i graviditeten. Vi undrer os, fordi vi som samfund i øvrigt har ekstremt meget fokus på, hvad der er godt og rigtigt, sundt og usundt både for os selv og ikke mindst for vores (u) fødte børn.

Paradokset i forbindelse med alkohol-diskussionen er, at vi dyrker vores kroppe og vores udseende med graviditets-yoga og moderigtige klæder. Vi svøber vores børn i ubehandlet, økologisk bomuld, trøster dem med sutter af naturgummi og serverer økologisk mad for dem, for vi vil jo vores børn det bedste.

Vi finder det i øvrigt problematisk, at det oftest er de gravide kvinder, der er udgangspunktet for, hvorvidt man kan indtage alkohol i graviditeten. Som forskere inden for området og blandt andet med klinisk erfaring med sårbare børns udvikling er det ingen hemmelighed, at vi undrer os over at vokseperspektivet er så højt prioriteret.

Når vi læser en overskrift, der lyder: "Lidt alkohol i graviditeten skader ikke barnet", bemærker vi os, at fokus netop er på den gravide, og ikke på barnet.

At vores perspektiv derimod er på barnet, betyder ikke, at vores formål er at

klandre de mødre, der drak alkohol, før de erkendte graviditeten, ej heller at være "moralens vogtere" og opfordre til aborter for de kvinder, der har drukket. Tværtimod er det i et dagligdagsprog at dele vores undren og viden samt synliggøre det ufødte barn og de udviklingsbetingelser, det er så afhængigt af.

Sagt i en sætning er vores budskab: det skader ikke at lade glasset stå, mens dit barns hjerneceller endnu er få!

Hvad er alkohol, og hvordan påvirker den hjernen? Alkohol er det dagligdags ord, der bruges for ætanol eller ethanol, som ifølge kemisk ordbog er: "en farveløs, brandfarlig væske med en stikkende lugt. Ethanol bruges til spiritus, vin, øl, samt som opløsningsmiddel i den kemiske industri".

ALKOHOL ER ALTSÅ et giftstof, og det påvirker vores hjerner, når vi indtager det. Som psykologer er vi meget optagede af hjernen og hjernens udvikling, fordi hjernen er det organ, der styrer vores adfærd.

Med adfærd tænker vi på vores handlinger eller reaktioner, sædvanligvis i relation til omgivelserne og miljøet. Når vi indtager alkohol, ændrer vi receptorerne i vores hjerne, hvilket bevirker, at vi ændrer adfærd: vi bliver højråbende, letsindige og får problemer med motorikken.

Når et fosters hjerne møder alkohol, påvirkes den ikke kun som voksehjernen, men selve udviklingen af hjernen påvirkes også. Et fosters hjerne er langt

Vi vil vores børn det bedste, og i et langt liv er en graviditet så kort. Så lad den sunde fornuft sejre og lad tvivlen komme det ufødte barn til gode!

mindre i både størrelse og udvikling, og hvad og hvordan hjernen påvirkes, afhænger af, hvornår i graviditeten eksponeringen for alkohol finder sted. Hjernens udvikling er kompleks og består af mange faser.

Den udvikler sig i hele graviditeten og langt ind i barndommen. Hver fase bygger på den forrige, hvilket betyder, at hvis en fase bliver forstyrret, påvirker det den næste fase – og så fremdeles.

Hvis eksponeringen sker tidligt i graviditeten, påvirkes den fundamentale celledeling. Lidt populært sagt: jo bedre et fundament, jo bedre et udgangspunkt for den videre udvikling. Sker eksponeringen derimod sidst i graviditeten, er

det kompaktheden af hjernen, der påvirkes. Jo mere kompakt en hjerne, des mere fleksibelt og tilpasningsdygtigt et individ.

Alkoholeksponering i fostertilværelsen er et komplekst felt at forske i. Årsagen til, at det er så komplekst, er, at der er mange ubekendte. For eksempel ved vi, at det betyder noget, hvornår i graviditeten, man drikker.

Vi ved også, at det betyder noget, hvordan man drikker (det er værre at drikke mange genstande ved en enkelt lejlighed end det samme antal fordelt over flere episoder), og så betyder det selvfølgelig også noget, hvor meget man drikker i alt.

Disse tre faktorer er selvsagt svære at kontrollere for i studier med mennesker, og det er måske den væsentligste årsag til, at man ikke har været i stand til at konkludere entydigt.

I dyrestudier, hvor man netop har mulighed for at kontrollere for disse tre faktorer, finder man næsten entydigt en klar sammenhæng mellem eksponering for små mængder alkohol og strukturelle ændringer i hjernen – ændringer som på længere sigt vil kunne give adfærdsforstyrrelser og skabe mindre tilpasningsdygtige dyr.

I studier med mennesker er vi desuden nødt til at anvende måleredskaber, spørgeskemaer eller psykologiske test, som måske ikke er finfølede nok til at måle det, vi gerne vil måle. Så i jagten på den nedre grænse søger vi altså at finde ud af, hvordan en smule alkohol

påvirker hjernen, hvilket måske ikke lader sig afspejle i det neuropsykologiske testmateriale eller spørgeskemaer, vi benytter os af.

Vores undren går altså på, hvorfor det er så vigtigt at kende den nedre grænse for alkoholindtag i graviditeten. For langt de fleste er det uproblematisk at lade være at indtage alkohol i den korte tid op til og under graviditet, så hvorfor denne jagt på "hvor lidt eller meget kan jeg drikke, før skaden er sket?"?

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at gravide afholder sig fra at indtage alkohol. Det har de gjort ud fra et forsigtighedsprincip, hvilket vi ud fra et børneperspektiv bifalder. Forskningen viser måske ikke et entydigt billede af, hvordan alkohol påvirker det lille barn. Omvendt viser den heller ikke, at alkohol gavner barnets udvikling, hvilket vi mener er et vægtigt argument for at lade tvivlen komme de ufødte børn til gode.

Det bekymrer os, at 40 procent af de praktiserende læger ikke følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger, og at 50 procent af jordemødrene heller ikke gør det.

VI MENER DERFOR også, at det er problematisk, når en nylig undersøgelse, omtalt massivt i de danske medier, mener, at det er uproblematisk at indtage op til seks genstande om ugen.

Vi betvivler ikke forskernes kvalifikationer og seriøsitet, men vi finder det problematisk, at de melder ud, som om der generelt ikke er nogen konsekvenser for

udviklingen ved, at børnene har været eksponeret for alkohol i fostertilværelsen. Det ville i stedet være relevant at tydeliggøre, at det kun er et hjørne af børns udvikling, der er undersøgt; det vil sige, at der kan være andre konsekvenser, der ikke er kigget på i den nævnte undersøgelse.

Anerkendte forskere udtalte sidste år, at vi ikke behøver springe ud fra en flyvemaskine uden faldskærm for at vide, at det er farligt! Dette på linje med vores undren: vi ved, at alkohol er en opløsende (giftig) substans, og at det ufødte barns hjerne gennemgår en unik, kompleks udviklingsproces i den gravides mave. Og ingen har endnu vist, at det skulle fremme barnets udvikling at blive eksponeret for alkohol.

Ifølge Sundhedsstyrelsens retningslinjer er budskabet jo rimelig enkelt: at lade glasset stå (og livet gå), mens maven vokser, og centralnervesystemet (læs: hjernen) udvikler sig.

Vi vil vores børn det bedste, og i et langt liv er en graviditet så kort. Så lad den sunde fornuft sejre, og lad tvivlen komme det ufødte barn til gode!

Janni Niclasen er psykolog og ph.d.-stipendiat i alkoholforskning på Københavns Universitet. Tina Birk Irner er klinisk psykolog og ph.d. i rusmiddeleksponerede børn.